

Секція 2.
Годівля, розведення і відтворення сільськогосподарських
тварин

UTVIKLINGEN AV SAUENÆRINGEN I NORGE

Sergej Karlov
(Høylandet, Norge),
Vladimir Pohil, Lina Karlova
(Dnipro, Ukraina)

Søkeord. Sau, ullproduktivitet, rase, reproduksjonsevne, Norge, økologisk saueavl.

Problemstilling. For Norge var aluzen viktig del av husdyrindustrien, som gir landet nødvendig mat som melk og kjøtt, samt foredlingsbedrifter med verdifulle råvarer – ull.

Det uløste problemet i landet er fortsatt behandling av sauemelk og produksjon av hytteost fra den. I Norge er det ingen kultur for osteproduksjon av sauemelk. Som erfaringene fra norske bønder viser, er det ikke økonomisk levedyktig. Prosessen med å behandle sauemelk er et omhyggelig og kostbart arbeid. Derfor er det ingen ost i kostholdet til norske. De erstatter dette produktet med forskjellige oster fra kumelk [1, 3].

I Norge behandler de dyr med stor respekt. For sauer skapes forhold som er naturlige for arten. Derfor støtter staten konseptet om fem friheter, som kan betraktes som ideell dyrevelferd: frihet fra sult, tørst og underernæring; svrim fra fysisk ubehag; meden vobode for smerte, sykdom og skade; Frihet til å leve et normalt liv og frihet fra frykt og stress [2, 4].

Norge er et av de mest lovende landene der saueavlsnæringen har store muligheter og potensial for utvikling. Gitt dette er det viktig i denne artikkelen å karakterisere utviklingsnivået for saueavl i Norge, for å vise de mest effektive metodene for den moderne produksjonsmetoden ved avl av sau med høyt produktivitetspotensial.

Formålet med arbeidet er å gi en generell beskrivelse av sauenæringen i Norge, for å vise hovedkomponentene i saueavlsteknologi og utsiktene for utvikling av næringen.

Bønder i Norge mener [3, 4] at sau bør dyrkes etter prinsippet om "økologisk sau", når dyr må skape forhold som sikrer deres utvikling og liv i samsvar med deres fysiologi og naturlige oppførsel. Andelen økologisk sau i Norge i 2017 var 4,4 prosent. Økologisk sau føres med økologisk fôr, og hver gård skal i størst mulig grad forsynes med nødvendig mengde økologisk fôr av høy kvalitet. Teknologien for økologisk sauedyrking innebærer å mate lam med naturlig melk, hovedsakelig morsmelk, i minst 45 dager. I rommet for å holde sauer for en sau bør tildeles et areal på minst 1,5 m². En slik økt størrelse på området er nødvendig for sauens bevegelse og naturlige oppførsel.

En tilstrekkelig mengde beite er i stand til å gi sauer behagelige forhold for fri bevegelse. Sauer beiter mest aktivt før soloppgang om morgenen og kvelden før solnedgang. I mer nordlige regioner i landet fordeles saueaktiviteten jevnere utover dagen, spesielt i perioden når det er lyse netter.

Under forflytning av sau på beite i Norge benyttes gjeterhunder. Temperaturen for sauer avhenger av lengden på kappen. Så, en sau med tykk ull kan føle seg bra ved en temperatur på -40 °C, mens en skåret kan fryse ved 15 °C. Saueull vokser hele tiden, så de skjæres 2 ganger i året - om våren og høsten.

Vanligvis kommer eweed til jakten og mates sent på høsten eller vinteren. Graviditet varer 5 måneder, lamming, vanligvis om våren. Lam er født fullt utviklet, de fleste står opp etter 15-20 minutter, og bruker morsmelk for første gang på 30-60 minutter. Produktive søyer kan føde 2-3 lam.

Den vanligste sauerasen i Norge er den norske hvite sauen. Og den eldgamle rasen anses å være gammelnorsk, som eksisterte i Norge for 5000 år siden. Også brukt er slike raser av sauer som Oxford Owl, Suffolk og andre.

I Norge avles sauene hovedsakelig for kjøttproduksjon. Ikke mindre viktig er behandlingen av ull. Fårmeik er ikke veldig vanlig å spise. Slakting av lam skjer

om høsten i en alder av 4-6 måneder. I gjennomsnitt, i en alder av 5 måneder, har lam en levende vekt på 44 kg.

Hvert år om sommeren i Norge beiter rundt 2 millioner mennesker på utmarksbeite. sauer og lam. De står for $\frac{3}{4}$ av avlingen dyrket i forskjellige regioner i landet. Det uløste problemet er fortsatt den utilfredsstillende tilstanden til beitemarkene i Norge, noe som fører til tap av ung bestand. Også sauer faller ganske ofte byttedyr til ulike rovdyr. Tap av sau og lam på utmarksbeite i Norge er ikke bare et problem med dyrehelsen, men fører også til økonomiske tap for bonden. Derfor gir landet statlige tilskudd til alle arbeidere i ulike grener av husdyrhold, inkludert sauer.

For å forhindre slike negative tilfeller brukes ri-tiltak. Nemlig: de bruker hjemmemarker, utfører flytting av sauer, monterer gjerder fra rovdyr.

Bilde 1. Alder på beite.

Bilde 2. Sau holde system.

I Norge, for åbeveragesauens helse, utføres rettidig forebyggende behandling mot parasitter og regelmessig vaksinasjon. Opprettholde et godt fôringsnivå, utfør regelmessig inspeksjon av beite.

Sauens oppførsel innebærer at det er et sted for fôring for hver sau for å gjøre det mulig for alle dyr å mate samtidig.

Ifølge norges lover skal sau være på beite i minst 16 uker i løpet av året. Hvis dette ikke er mulig, bør de være i et område som er konstant ventilert. Ventilasjonsområdet skal være 2,5 m² per dyr.

Konklusjon. Iivh a rstvo er Norge en utviklet del av husdyrnæringen. Betydelig støtte fra staten, sauraser, som er tilpasset for bruk i ulike regioner i landet og tilgjengeligheten av det nødvendige antall beite er tilstrekkelige forhold for videreutvikling av næringen. En slik strategi støttes av landet i dag og som er et fremtidsperspektiv.

LITTERATUR

1. Bezhenar I. M. Angående behovet for å gjenopplive saueindustrien i Ukraina / I. M. Bezhenar. \u2012 Steppens bulletin : en vitenskapelig samling. Jubileumsutgave dedikert til 80-årsjubileet for grunnleggelsen av National Academy of Agrarian Sciences og 100-årsjubileet for Kirovohrad Institute of APV.

Materialer av V11th All-ukrainske vitenskapelig-praktisk konferanse av unge forskere og spesialister "Agro-industriell produksjon av Ukraina-stat og utsikter til utvikling" 24 mars 2011 / National Academy of Agrarian Sciences i Ukraina. \u2012 Kirovohrad: KOD, 2011. \u2012 228 s. \u2012 P . 210-212.

2. V.V. Bezhlyi. Økonomiske og sosiale geografi i utlandet. Opplæringen. Kiev. 2007. s.145.

3. Kjærlighet og sau: en norsk bonde leter etter en kone i Ukraina / AgroPortal. Tilgangsmodus: <https://agroportal.ua/agrocheck/menyayu-professiyu/lyubov-i-ovtsy-norvezhskii-fermer-ishchet-zhenu-v-ukraine>

4. Johansen, J. R. E. & Sørheim, K. M. Atferd og velferd hos sau / NORSØK FAGINFO, NR 5/2018.

**RESULTS OF ASSESSMENT OF BREEDING VALUE
SOWS ACCORDING TO THE BLUP INDEX (MATERNAL LINE)
AND THEIR PRODUCTIVITY**

Khalak V.I.

*candidate of agricultural sciences, senior researcher,
head of the animal husbandry laboratory*

State institution "Institute of Grain Crops of the NAAS"

St. 14 Volodymyra Vernadskyi Street, Dnipro, Ukraine, 49009

e-mail: v16kh91@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-4384-6394>

Bordun O. M.

candidate of agricultural sciences, senior researcher,

Senior Research Fellow,

Institute of Agriculture of the Northeast of the NAAS

Zelena Str., 1, Sad, Sumy region, Ukraine, 42343,

e-mail: alexandrbordun777@gmail.com, [https://orcid.org/0000-0001-6144-](https://orcid.org/0000-0001-6144-771X)

[771X](https://orcid.org/0000-0001-6144-771X)

Gorchanok A. V.,

candidate of agricultural sciences, associate professor,

Dnipro State Agrarian and Economic University

St. Serhiy Yefremova, 25, Dnipro, Ukraine, 49600